Adroddiad i'r	**Pwyllgor Craffu Perfformiad**
Dyddiad y cyfarfod	**6 Mehefin 2024**
Aelod / Swyddog Arweiniol	**Gill German (Aelod Arweiniol Addysg, Plant a Phobl Ifanc), Geraint Davies (Pennaeth Addysg)**
Awdur yr Adroddiad	**Geraint Davies (Pennaeth Addysg)**
Teitl	**Adroddiad Arolygu Estyn 2018**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn rhoi gwybodaeth am y camau a gymerwyd yn dilyn Arolwg Estyn o Wasanaethau Addysg Sir Ddinbych ym mis Chwefror 2018.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Bwriad yr adroddiad yw rhoi gwybodaeth am y gwaith a wnaed yn dilyn cyhoeddiad yr Adroddiad Arolygu ar Wasanaethau Addysg yn Sir Ddinbych.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Gwahoddir craffu i drafod manylion yr adroddiad hwn ac i ystyried a gwblhawyd yr holl gamau posibl i fynd i'r afael â'r argymhellion yng ngoleuni'r sefyllfa bresennol yn dilyn y Pandemig.

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Mae Estyn yn gweithio gyda Llywodraeth Cymru i sicrhau bod holl ysgolion Cymru y gorau y gallant fod. Gweledigaeth Estyn yw gwella ansawdd addysg a hyfforddiant a'r canlyniadau ar gyfer pob dysgwyr yng Nghymru.

Sefydlwyd Estyn fel un o gyrff y Goron o dan Ddeddf Addysg 1992. Mae Estyn yn annibynnol ar Lywodraeth Cymru ond fe'i ariennir gan Lywodraeth Cymru (o dan Adran 105 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998)

4.2 Cafodd Sir Ddinbych ei arolygu gan Estyn ym mis Chwefror 2018 gyda'r arolwg cyn hynny yn 2012. Ar y pryd roedd y Prif Weithredwr yn ei swydd ers mis Ebrill 2009 a'r Pennaeth Addysg a Gwasanaethau Plant yn ei swydd ers mis Ionawr 2010. Roedd arweinydd y Cyngor wedi bod yn ei swydd ers mis Tachwedd 2007 a phrif ddeilydd portffolio'r Ggwasanaethau Addysg wedi bod yn ei swydd ers mis Mai 2017.

4.3 Roedd arolwg Estyn 2018 yn adrodd ar 3 Maes Arolygu:

- Canlyniadau
- Ansawdd y Gwasanaethau Addysg
- Arweinyddiaeth a Rheoli

4.4 Mae copi o'r adroddiad arolygu i'w weld yn **Atodiad 1** a'r adroddiadau blaenorol ar wefan Estyn. Dyfarnodd yr Arolygwyr fel a ganlyn:

Maes Arolygu	Dyfarniad
Canlyniadau	**Da**
Ansawdd y gwasanaethau addysg	**Da**
Arweinyddiaeth a Rheoli	**Rhagorol**

4.5 Un o ganlyniadau'r Arolwg oedd gwahoddiad i Sir Ddinbych baratoi astudiaeth achos i'w roi ar wefan Estyn ar sut y mae'r awdurdod wedi cyfuno'r gwasanaethau addysg a phlant yn effeithiol ac effaith hynny ar ddarpariaeth a chanlyniadau

4.6 Yn dilyn arolwg bydd Estyn yn gwneud nifer o argymhellion ar feysydd sydd angen eu gwella a disgwylir i ddarparwyr fynd i'r afael â'r rhain. Derbyniodd Sir Ddinbych 2 argymhelliad

- A1 Lleihau'r amrywioldeb mewn canlyniadau mewn ysgolion uwchradd.
- A2 Sicrhau bod y gwerthusiad o wasanaethau'n canolbwyntio'n glir ar fesur y canlyniadau y mae plant a phobl ifanc yn eu cyflawni trwy'r gwasanaethau hynny

ARGYMHELLIAD 1:

4.7 Y sail dros yr argymhelliad hwn oedd er gwaethaf perfformiad cyson gryf yn gyffredinol, roedd perfformiad ysgolion uwchradd unigol wedi bod yn amrywiol dros y tair blynedd ddiwethaf. Cyn y Pandemig gwnaed gwaith gyda'r Gwasanaeth Gwella Ysgolion Rhanbarthol i roi sylw i'r argymhelliad hwn. Ym mis Mawrth 2020 newidiodd y byd gyda'r ysgolion dan gyfnodau clo.

4.8 Ni allwn adrodd ar y lefelau presennol yr amrywioldeb rhwng canlyniadau ysgolion uwchradd gan fod y gyfarwyddeb gan Lywodraeth Cymru yn glir: **(Atodiad 2)**

"……oherwydd y gwahanol drefniadau asesu a'r graddio sydd wedi digwydd o ganlyniad i effeithiau parhaus y pandemig, mae'n bwysicach fyth ein bod ni ***yn osgoi gwneud unrhyw gymariaethau â chanlyniadau blynyddoedd eraill, naill ai ar lefel genedlaethol, rhanbarthol neu ysgol****………….. Ni ddylid defnyddio Setiau Data Craidd Cymru Gyfan i farnu neu i gymharu ysgolion, ac ni ddylid eu defnyddio i lywio penderfyniadau nad ydynt er lles gorau dysgwyr"*

4.9 Yn 2018 nododd Estyn ormod o amrywioldeb yng nghanlyniadau ysgolion uwchradd Sir Ddinbych. Mewn partneriaeth â GwE mae'r awdurdod lleol yn gweithio i sicrhau canlyniadau o ansawdd da i bob dysgwr. Clustnodir Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant sy'n gweithio gydag uwch arweinwyr ysgolion i'w cefnogi nhw i werthuso eu perfformiad ac i ddynodi blaenoriaethau ar gyfer gwella. Caiff y blaenoriaethau gwella hyn wedyn eu hehangu'n gynllun datblygu ysgol. Mae'r awdurdod lleol a GwE yn darparu cynlluniau cefnogi wedi'u teilwra'n arbennig ar gyfer pob ysgol uwchradd yn dibynnu ar y blaenoriaethau gwella a ddynodir yn eu cynlluniau datblygu,

4.10 Mae ysgolion erbyn hyn yn rhoi llawer mwy o bwyslais ar y defnydd o ddata yn eu prosesau hunanwerthuso a gwella mewnol, yn hytrach nag ar gymharu data'n gyhoeddus. Mae Llywodraeth Cymru'n disgwyl i ysgolion ac awdurdodau lleol ddefnyddio gwybodaeth perfformiad i ddeall yn well eu cyd-destun eu hunain ac i ysgogi gwelliannau; ni ddylid ei ddefnyddio ar ei ben ei hun i farnu perfformiad nac i gymharu ysgolion

4.11 Mae swyddogion yr awdurdod lleol, ynghyd at Arweinwyr Craidd GwE, yn monitro perfformiad ysgolion mewn cyfarfodydd a gynhelir bob pythefnos. Caiff

meysydd perfformiad ysgol eu hystyried yn ystod y cyfarfodydd hyn. Yn dilyn cyhoeddiad y set data craidd, caiff hwn hefyd ei ystyried. Lle bo angen caiff camau gweithredu eu pennu ar gyfer ysgolion unigol sydd o bosibl angen cefnogaeth ychwanegol.

4.12 Bydd adroddiad diweddarach yn darparu data cymharol ar berfformiad cenedlaethol a pherfformiad cyffredinol ysgolion Sir Ddinbych. Mae gwaith ar y gweill i ystyried sut i atgyfodi'r Grŵp Monitro Safonau Ysgolion er mwyn bodloni gofynion y 'Canllaw Gwella Ysgolion: fframwaith ar gyfer gwerthuso, gwelliant ac atebolrwydd' a fydd yn dod yn statudol ym mis Medi.

ARGYMHELLIAD 2:

4.13 Mae Argymhelliad 2 yn berthnasol i weithdrefnau a sefydlwyd i fonitro darpariaeth ar gyfer disgyblion a addysgir mewn lleoliadau y tu allan i'r sir ac mewn darpariaeth canolfannau adnoddau. Roedd yr arolygwyr yn 2018 yn teimlo nad oedd yr adroddiadau ar y darpariaethau y tu allan i'r sir yn canolbwyntio'n ddigonol ar gynnydd disgyblion

4.14 Ers 2018 cymerwyd camau i fynd i'r afael â'r pryderon hyn fel a ganlyn:

- Cyfarfodydd Swyddogion Cynhwysiant Misol i adolygu cynnydd dysgwyr y tu allan i'r sir ac i sicrhau presenoldeb yn y ddarpariaeth.
- Mae staff yr Awdurdod Lleol yn mynychu adolygiadau blynyddol ar gyfer dysgwyr â datganiadau o ADY a Chynlluniau Datblygu Unigol ar gyfer dysgwyr y tu allan i'r sir.
- Ail-sefydlu Panel Annibynnol i adolygu cynnydd gydag un darparwr y tu allan i'r sir.
- Mae staff yr Awdurdod Lleol yn cysylltu'n rheolaidd â darparwyr y tu allan i'r sir er mwyn sicrhau cynnydd dysgwyr unigol.
- Mae staff yr Awdurdod Lleol yn cysylltu'n rheolaidd a chydweithwyr Iechyd a staff yn y canolfannau adnoddau i drafod cynnydd dysgwyr.
- Mae dull olrhain wedi'i ddatblygu i gael trosolwg o'r holl ddysgwyr mewn darpariaethau y tu allan i'r sir.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Themâu Corfforaethol?

5.1. Mae'r maes gwaith hwn yn cyfrannu at wneud sir Ddinbych yn lle iachach a hapusach ble mae pobl ifanc eisiau byw a gweithio a chanddynt y sgiliau i wneud hynny fel nodir o fewn y Pedwar Diben. Mae hefyd yn cyfrannu at wneud Sir Ddinbych yn lle ble gall pobl ifanc ddysgu a gwneud cynnydd da yn eu sgiliau a dysgu mewn amgylchedd teg a diogel. Bydd hyn yn helpu i sicrhau bod bob dysgwr yn cael y dechrau gorau mewn bywyd ac yn gallu gwireddu eu potensial llawn.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1 Ni fydd ymateb i'r argymhellion yn cael fawr ddim effaith ar wasanaethau eraill. Bydd yr awdurdod lleol (ALl) yn parhau i drafod gyda GwE y defnydd o grantiau Llywodraeth Cymru i gefnogi'r maes gwaith hwn.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Les?

7.1. Bydd angen Asesiad o Effaith ar Les fel arfer ar gyfer penderfyniadau neu gynigion ar gyfer newid er mwyn cydymffurfio â Deddf Cydraddoldeb 2010, Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Safonau'r Gymraeg. Mae Llywodraeth Cymru wedi asesu effaith cyflwyno'r cwricwlwm newydd.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1 Derbyniodd pob aelod etholedig gopi o'r adroddiad arolygu ar adeg ei gyhoeddi.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Bydd costau yn cael eu talu o gyllidebau sydd eisoes wedi'u dirprwyo i ysgolion, y gyllideb Addysg a hefyd cyllid grant a geir gan Lywodraeth Cymru.

10. Pa risgiau sydd yna ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau

10.1. Y prif risg yw y bydd Adolygiadau o Wasanaeth Addysgu yr Awdurdod Lleol yn y dyfodol yn negyddol.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

Adran 21 Deddf Llywodraeth Leol 2000.

Adrannau 7.3, 7.4.1 a 7.4.2 o Gyfansoddiad y Cyngor.